Єднаймося в Просвіті!

ПАМ'ЯТАЙМО! У ЦЕЙ ТРАВНЕВИЙ БУЙНОЦВІТ МИ ВІДЗНАЧАЄМО ДЕНЬ ГЕРОЇВ!

Галицька Просвіта

Як не крути,
на одне виходить,
слід би катюгам давно
зазубрить:
можна прострелити
мозок,
що думку народить,
думки ж не вбить!

Василь СИМОНЕНКО

21 (489)
22 травня
2014 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

ЩОБ НЕ СКАЗАЛИ ГРЯДУЩІ: ЇХ НА ЗЕМЛІ НЕ БУЛО...

І ось ми знову стоїмо перед доленосним рішенням – вибором майбутнього. Так непередбачувано сталося, що той вибір, який ми мали зробити за рік, – вже сьогодні. Напевно, вища сила прискорила час для українців, які вже заси-ділися у пострадянському болоті. Досі нас постійно ставили перед вибором: стабільне зрозуміле старе чи непередбачуване нове (Кравчук–Чорновіл), це ж стабільне зрозуміле чи його новий варіант (Кравчук–Кучма), стабільне зрозуміле у варіанті «Україна – не Росія» чи повернення в УССР (Кучма–Симоненко)... І коли нарешті на українському полі визріло щось національне, ми гуртом стали за нього. І Ющенко переміг. І нам видалось, що це ми перемогли...

Не сталося. Довірливо поклавшись на лідера, ми й не помітили, як його швидко обсотали павутинням бруду, облуди, брехні. А він тому і не дуже опирався, так і не оцінивши перст долі, який вказував згори. І знову – розчарування, зневіра, поразка. Й коли, здавалось, вони вже остаточно доконають нас, ми знову піднялись. Майдан гідності дав нам силу, самоповагу, стійкість і мужність. Свідчення цього – відданість героїв Небесної сотні.

Ми знову воскресли духом, зрозуміли, хто ми є. За якихось півроку українці пройшли університети громадянського становлення, які інші нації проходять століттями. І враз ми стали небезпечними для сусіда, який відчув, що Україна нарешті назавжди вибрала європейський шлях у майбуття. І тому так нахабно поспішно був анексований Крим, так безапеляційно реалізується план анексії інших українських земель шляхом безпрецедентно масштабного державного тероризму на території України. І це виклик не стільки владі, яка поки що немічна, як усім нам: здамося чи вистоїмо.

Часу для роздумів небагато, як і варіантів дій. Єдиний – вибори Президента. Нас поставили в ситуацію, коли тебе зневажають і глумляться над твоєю ідентичністю, коли кремлівські карлики взагалі не визнають ані твоєї держави, ані твого вибору. Тому так важливо, щоб він був і щоб його визнав світ.

Зрозуміло, друже-подруго, що після Майдану нам так хотілося б голосувати, як велить серце. Але українське суспільство поки що не одностайне у своїх симпатіях. І ми не в тій ситуації, коли на це не можна зважати. Тому маємо голосувати розумом. Саме він повинен визначити нині твою позицію, думку, оцінку. І вони мають бути чіткі й однозначні. Маємо позбутись ілюзій, інфантильності. Набратись віри і не втратити готовності до дій. Бо нині ворог не дає нам реалізувати наказ Майдану про люстрацію, про боротьбу з корупцією, про реформування державної влади на користь народу. Бо ж нечесні чиновники і далі при владі, хабарі як брали, так і беруть (поспитайте, скажімо у будь-якого хворого), а дефіцит кабінетів для нових посадовців буквально небувалий.

Вибрати розумом! Це так... Але найперше – прийти на вибори. У стані війни із зовнішнім і внутрішнім ворогом, розгулом сепаратизму і бандитизму, спрямованого насамперед на зірвання виборів, ми зобов'язані підтвердити свою громадянську позицію своєю участю у виборах. Ні весілля, ні хрестини, ні уродини, ні пікнік, ні, не дай Боже, раптова хвороба не мають перешкодити нашій участі у виборах.

Доля твоя і моя, доля і майбутнє твоєї і моєї родини, доля України буде позначена «галочкою» у виборчому бюлетені. Не помилися! Не зіпсуй його! Не довір його іншому! І хай вибачать ті, за кого ми серцем. Вірю, ваш час прийде. А до всіх звернусь рядками Василя Симоненка:

Воскресайте, камінні душі,
Розчиняйте серця і чоло,
Щоб не сказали про нас грядущі:
Їх на землі не було...
Ні, ми були, є і будемо! Бо українці – вічні.

Богдан ВІВЧАР

АКЦІЇ

ПОМОЛІМОСЬ ЗА УКРАЇНУ

Співачка Руслана та директор найбільшого туристичного комплексу «Буковель» Олександр Шевченко запрошують усіх охочих долучитися 24 травня до наймасовішої молитви за Україну, за мир в Україні, яка відбудеться у Карпатах на горі Хом'як на висоті 1600 метрів над рівнем моря.

На вершині гори Хом'як, де встановлена 4-метрова фігура Божої Матері, у спільній молитві до Господа Бога об'єднаються серця українців.

«Ми хочемо, аби якомога більше людей сконцентрували свою силу в зверненні до Бога і в молитві попросили миру й доброї долі нашій країні. Плануємо організувати пряму трансляцію цієї події, щоб увесь світ молився разом із нами», – розповів про задум О. Шевченко.

«Наша ідея – об'єднати якомога більше людей у єдиній молитві. Наймасовіша молитва в місці, яке наближає небо. Приєднуйтеся до нас!» – закликала Руслана.

АРМІЯ

БАТАЛЬЙОН СКЛАВ присягу

У неділю в селищі Делятин Надвірнянського району особовий склад, як його офіційно назвали, П'ятого батальйону територіальної оборони привели до присяги.

Правлячий архієрей Коломийсько-Чернівецької єпархії Василій Івасюк благословив особовий склад частини, і батальйон пройшов маршем перед численними гостями.

Вітали бійців голова обласної ради Василь Скрипничук та облдержадміністрації Андрій Троценко, керівники районів і міст області, військовий комісар Ігор Павлюк і, зрозуміло, родичі військовослужбовців. А віце-прем'єр-міністр України Олександр Сич, зазначив, що нині Українська держава, все українське суспільство повинні продемонструвати, що вони готові дати відсіч аґресорові.

Всі бійці – добровольці, але оформлені як мобілізовані, пройшли відповідний вишкіл, забезпечені технікою і зброєю та готові до виконання поставлених перед ними завдань. А вони є реально бойовими, якщо згадати терористичні акти, що сталися на газопроводах. До речі, бійці отримуватимуть зарплату військовослужбовців, за ними мають зберігати зарплату на попередньому місці роботи і вони користуватимуться всіма пільгами по закінченні служби.

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Чеченські бойовики прибули на вибори

Якщо не буде забезпечена охорона більшості виборчих комісій на території Луганщини, крім її північних районів, де стоять українські військові, провести там вибори 25 травня буде неможливо. Адже на територію Луганська «вже завезли більше 2,5 тисяч чеченців». «Головне їхнє завдання – зірвати вибори», – зазначається у повідомленні ТСН. Тому вибори тут можуть відбутися лише за тотальної охорони виборчих дільниць.

Польський досвід опіки

У Городенці відбулася зустріч працівників органу опіки та піклування райдержадміністрації з уповноваженим представником органу опіки та піклування м. Зельонки Воломінського повіту (Мазовецьке воєводство, Польща) Галиною Калиновською, яка родом з місцевого с. Поточище. Щоправда, приїхала вона насамперед для того, щоб передати допомогу – одяг, взуття, засоби гігієни та продукти харчування, які польські школярі зібрали для своїх ровесників з Городенківщини – сиротам і дітям, позбавленим батьківського піклування. Водночас гостя поділилася досвідом функціонування служб опіки й піклування у Польщі. Разом обговорили перспективу подальших двосторонніх контактів.

Коломия – історична

Науково-методична рада в Києві схвалила опорний історико-архітектурний план Коломиї, зарахувавши її до списку історичних міст України. Цього статусу громада столиці Покуття домагалася ще з 1993 року. За словами головного архітектора Коломиї Юрія Процюка, відтепер в історичній частині міста будувати нові або реконструювати старі будівлі можна буде лише після проведення історико-проектної експертизи. При цьому діятимуть жорсткі обмеження щодо висоти, призначення та стилю будівель, колористики при фарбуванні фасадів тощо.

НАГОРОДИ

СТЕФАНИКІВСЬКІ ЛАУРЕАТИ

У ПЕРЕБІГУ ВІДЗНАЧЕННЯ РІЧНИЦІ УНІВЕРСИТЕТУ ім В. СТЕФАНИКА ВРУЧИЛИ НАЙВИЩУ ВІДЗНАКУ ПРИКАРПАТТЯ В ГАЛУЗІ ЛІТЕРАТУРИ

Премію у галузі документальної науково-критичної прози отримала кандидат філологічних наук, доцент Марта Хороб. «Мені дуже приємно, що ця премія вручена за книгу «Грані художнього буття», над якою я працювала багато років. Туди ввійшли мої виступи на наукових конференціях в Україні, Америці, Польщі. Я вибрала ті розвідки, які стосуються і безпосередньо Василя Стефаника, і наших краян», – сказала вона.

Член НСПУ, доцент ПНУ ім. В. Стефаника Ольга Деркачова отримала премію за роман «Крамниця щастя». «Мені дуже важливо було отримати цю відзнаку, тому що роман «Крамниця щастя» присвячений світлій памяті моєї мами. І таке відчуття, що мама з неба мене охороняє. Я дуже тішуся, що саме ця книга дістала відзнаку», – дякувала лауреатка.

Поет, громадський діяч, член НСПУ Любомир Стринаглюк став лауреатом високої нагороди за поетичну збірку «Бентежні видива». «Я сам народився у Покутському краї, у краї Василя Стефаника, у краї Покутської трійці. Я сам із тих країв і тому відчуваю те рідне, пов'язане з батьківською землею», – сказав він.

Від древньої Покутської землі лауреатів і гостей свята привітав голова Снятинської районної ради Петро Гнідан. Уперше на теренах Прикарпаття премія ім. В. Стефаника була започаткована у 1998 році. Її вже отримали понад сорок діячів науки і культури краю.

ПОДІЇ

СВЯТКУВАВ УНІВЕРСИТЕТ РІЧНИЦЮ

Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника відзначив 74-ту річницю заснування.

68 кафедр, понад 780 штатних викладачів, у тому числі 65 докторів наук, професорів, 470 кандидатів наук, доцентів – більше двадцяти напрямів, півсотні спеціальностей, понад 18,5 тисяч студентів – такими цифрами може похвалитись сьогодні один із найпотужніших вишів Західної України.

У Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника відбулися урочистості з нагоди відзначення Дня університету.

Участь у святкуваннях взяли викладачі, студенти, представники місцевої влади, журналісти.

Зі словами вітань на урочистості до присутніх звернувся голова облдержадміністрації Андрій Троценко, який зазначив, що завдяки роботі професорсько-викладацького складу закладу й сумлінності прикарпатських студентів з кожним роком зростає інтелектуальний потенціал Івано-Франківщини.

«Сьогодні перед українською освітою постали найголовніші виклики сучасності: потреба інноваційної освіти, яка могла б забезпечити гідне місце нашої країни у світовому співтоваристві, – наголосив у своєму виступі Андрій Троценко. – Роль Прикарпатського університету у цьому процесі є однією із ключових, адже саме тут творилася історія десятків поколінь».

Двічі здобував вищу освіту у ПНУ імені Василя Стефаника нині голова обласної ради Василь Скрипничук. Він подякував своїй альма-матер й побажав доброго майбутнього викладачам і студентам.

Ректор ПНУ ім. В. Стефаника Ігор Цепенда наголосив, що історія університету гідна поваги, а його сьогодення повинно стати прикладом для наслідування.

«Наш університет не тільки крокує в ногу з часом, а й відкриває двері у майбутнє. У першу чергу, завдяки потужному викладацькому складу і талановитим студентам. Ми пишаємося випускниками закладу, які є основою, на яку опирається наше місто», – зазначив Ігор Цепенда.

Було багато вітань, подарунків. Колишній очільник краю Михайло Вишиванюк вручив копію унікального видання «Галицького Євангелія» 1144 року.

В рамках святкування Дня університету за участю студентів відбувся поетичний конкурс «Університет у моєму серці».

ШАНОВНІ КРАЯНИ!
ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!
Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».
Передплатний індекс – 91083.
ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 4,30 грн., на півроку – 25,80 грн., на рік – 51,60 грн.

ПРОБЛЕМИ І РІШЕННЯ

«КРИЛАТІ» МАЮТЬ ОСІДОК

Землевпорядники забезпечили виділення земельних ділянок для табору «Чота крилатих», що на Івано-Франківщині.

За дорученням Голови Держземагентства України Сергія Рудика вирішена проблема, яка тривалий час через бюрократичну тяганину «зависала в повітрі». Нещодавно фахівці земельного відомства провели обов'язкову первинну державну експертизу проекту землеустрою щодо відведення земельних ділянок для обслуговування існуючих будівель рекреаційного призначення пластового летунського табору «Чота крилатих». Табір розташований на території Луквицької сільської ради Богородчанського району.

Проектом передбачається відведення в оренду двох земельних ділянок за межами населених пунктів загальною площею 1,2395 га для обслуговування існуючих будівель рекреаційного призначення пластового летунського табору «Чота крилатих».

Відтепер усі перешкоди подолані й крайовий летунський табір «Чота крилатих», який вважається Всеукраїнським, зможе повноцінно виховувати дітей: тут навчають пластунів основ аеродинаміки, парапланеризму та загальних знань, пов'язаних з авіацією. А територія поблизу села Луквиця Богородчанського району вважається єдиним місцем в Україні, де навчають дітей літати. За час існування табору багато з колишніх його вихованців стали пілотами й призерами Міжнародних змагань.

Прес-служба

ОФІЦІЙНО

ВИХОВАТИ ГРОМАДЯНИНА-ПАТРІОТА

Минула, 28-ма, сесія обласної ради серед інших розглянула питання про стан викладання суспільно-гуманітарних предметів та християнської етики в загальноосвітніх навчальних закладах області.

Своїм рішенням сесія зобов'язала органи виконавчої влади і місцевого самоврядування через підконтрольні їм навчальні заклади посилити виховання національно свідомого громадянина України зі стійким відчуттям приналежності до європейської спільноти. Слід забезпечити вивчення в усіх загальноосвітніх навчальних закладах курсів морально-духовного спрямування, зокрема «Основ християнської етики» з першого по одинадцятий клас, та предмету «Основи правознавства». Спільно активізувати пошукову та краєзнавчу діяльність учнівської молоді в навчальній та позакласній роботі, практикувати проведення тематичних уроків, присвячених ювілейним датам відомих українців і визначних подій в історії України.

Навчальні заклади області мають дієвіше надавати підтримку Івано-Франківському обласному об'єднанню Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка у створенні та діяльності осередків «Просвіти» і «Молодої Просвіти», зокрема у питаннях національно-патріотичного виховання.

Отож будемо сподіватись, що з ініціативи просвітян і за підтримки влади первинні осередки відтепер діятимуть у кожній школі, гімназії, ліцеї, коледжі, кожному навчальному закладі.

Теодор ДРОВНИЧ

ТАКЕ ЖИТТЯ

КРОКУЙМО ДО ПРАВДИ

Для політиків високого ранґу і особливо для тих, хто без телеефіру не уявляє себе як визначну особистість серед простих смертних, стати Президентом України (хоч Україна пошарпана різними двоногими псами й обкрадена майже до останньої нитки) – це велика спокуса. З нинішніх кандидатів (цілих дві футбольні команди!) кожен готовий присягнути на святій Євангелії, що тільки він зможе витягти державу з болота й приголубити мільйони бідних громадян, що отого навіженого Путіна копне в «панське місце» так, що той до смерті не буде зазирати в бік України. Приємно, що ми маємо стільки героїв. Жаль, що президентське крісло лише одне.

Дивно, що на нинішній кризовий для українців час є навіть приховані узурпатори, які готові видерти своїм опонентам чи противникам пазурами очі: «Якщо я не стану Президентом, то в Україні розпочнеться третя революція!» – так заявила славна Юля. Пан Олег Тягнибок є ще славнішим у багатьох відношеннях, але навіть він не заявляє таких крайнощів. Відверто веде свою кампанію Анатолій Гриценко, але наймудріший стратег і тактик військової справи поки що лише мріє врятувати Українську державу. Світ тепер грошолюбний і тільки! Мудрість і людська честь і щербатої копійки не вартують. Москалі з колиски знають: «Нє памажеш – нє паєдеш!» Жаль, що до такого життя Україна дійшла.

Як і за кого буду 25 травня голосувати я? Попри моє багатство (маю безцінні копійки не в банку, а в череп'яному збанку) – обиратиму чесність, мудрість і справедливість! Якби ці моральні християнські цінності домінували в суспільно-політичному житті України, то й Америка, і Європа виявили б бажання вдихнути цілющого для тіла й душі українського повітря, зокрема карпатського. Отож крокуймо до сонця правди!

Роман ФЛИС, *член НСЖУ*

ЩИРЕ СЛОВО

КАМЕНЯР ДУХУ І ДІЇ

Цьогоріч у травні минає 98 років від часу відходу у вічність генія, письменника зі світовим іменем, борця за вільну Україну, борця за щастя, добробут усіх верств наших людей Івана Яковича Франка. Кожен, хто хоч частинно читав його твори, бачив і відчував у них будителя людського духу, велета-борця за волю і гідність людей. Про Івана Франка писали:

«Спитаєте, може, яке враження зробив на мене Франко – великого астрального тіла, що гріє всю Україну, а світить далеко далі».

Марко ЧЕРЕМШИНА

«А його мова здається не словом, а сталлю, що б'є об кремінь і сипле іскри».

Михайло КОЦЮБИНСЬКИЙ

«На вечерю ми тої риби багато з'їли, по вечері він бавив дітей і робив коректуру своєї збірки оповідань «В поті чола». Так я перший раз видів і зазнайомився з Іваном Франком, з яким удержував ціле життя найдружніші взаємини і якого, може, єдиного з українських великих письменників, найбільше любив».

Василь СТЕФАНИК

Ставлення Лесі Українки до Івана Франка: «Франка дуже поважала й любила з ним розмовляти, вважаючи його за дуже інтересного, розумного і дотепного розмовника і дуже тямущого порадника. Дивувалась його розуму, великим знанням і надзвичайній працьовитості. І справді, це був, може, єдиний чоловік в Україні, що переважив Лесю в знанні західноєвропейських літератур».

Климент КВІТКА

«...щосамперед треба дати людям загальнодоступну освіту. Своїх дітей батько завжди заохочував працювати, вчитися і всякими способами поглиблювати свої знання. Поставив перед собою змолоду мету всіма силами служити рідному народові й залишився їй вірним на все життя. Уважав своїм обов'язком весь величезний талант віддати на збагачення рідного письменства».

Тарас ФРАНКО

«Здавалося, що провідною гадкою батька ціле життя було – «Праця і ще раз праця». Найвищі похвали праці знаходимо у віршах «Землє» з 1880 р.:

Силу рукам дай, щоб пута ламати.
В сонеті:
Лиш в праці варто і для праці жить.
У вірші «Пісня і праця»:
Пісня і праця – великі дві сили!

Батько свобідно читав російською, сербською, польською, німецькою, французькою, англійською мовами. Окрім того, знав по-іспанськи, італійськи, чеськи, болгарськи, білоруськи і єврейськи. По-литовськи розумів так-сяк».

Петро ФРАНКО

«Тато сказав мені: «Коли біжиш вперед, скоро стомишся і мусиш часто припочивати, коли ідеш поволі, відпочинеш тоді, коли дійдеш до цілі». ...цю науку я запам'ятала на ціле життя і не раз переконалася в її глибокій правді.

Так-то нас четверо Франчат виростало під дбайливим оком батька, ведені люблячою рукою мами. Поклавши нас, дітей, спати, вона йшла у батькову кімнату і там вони обговорювали, опрацьовували, плануючи нові видання. Скільки разів її ім'я містилося у виданнях, але й безіменна вона жила життя тата, була його інспіранткою, порадницею».

Ганна ФРАНКО-КЛЮЧКО

«Франкова діяльність у Ясениці довела до того, що ясеничани в 90-их рр. XIX ст. відкрили собі читальню «Просвіти». На її відкриття запросили Франка зі Львова, радника Марітчака з Ясла і мене з Городка. По промовах Франко подарував читальні кількадесят своїх книжок».

Михайло КОБИЛЕЦЬКИЙ

«Франко то оставався у Львові, то виїздив на провінцію... Попадав часто в конфлікти то з поліцією, то з судами, і його в'язнили, слідство давали вести найдурнішим референтам, а опісля випускали через брак доказів.

Скільки корисних пропозицій давали йому різні університети в Німеччині й Росії, та він усе відкидав, залишився на своїй Батьківщині, хоч доводилось жити у злиднях».

Андрій ЧАЙКОВСЬКИЙ

«Востаннє бачила я Франка в 1913 р., коли він приїжджав на Буковину й особисто читав «Мойсея». Пригадую, як багато народу зібралося, щоб побачити великого письменника й почути слово правди з його уст».

Ольга КОБИЛЯНСЬКА

«З українського боку атака на Франка з'явилася передовсім у «Ділі» 1897 р., ч. 97 в ст. «Смутна поява», де апельовано до дрібки його честі. Стаття без підпису була написана Юліаном Романчуком і віддана до друку з деякими змінами, тому й не вийшла надто далеко поза межі приличності (у редакції змусили Романчука прочитати свою статтю і внести зміни у кількох надто дражливих висловах).

Стаття сильно вразила Франка, колишнього співробітника «Діла», вразила сильніше, ніж усі польські напасті, бо виходила від «своїх». Хвилево Франко був зломлений на дусі».

Василь ЩУРАТ

«Франко мав бути представлений до нагородження Нобелівською премією, але передчасна його смерть завадила у цій благородній справі. Творчість і наукова робота одержували високу оцінку у визначних українських та зарубіжних письменників та науковців. Наш сучасник Олесь Гончар писав:

«Я син народа, що вгору йде... і ...не буде перебільшенням сказати, що Шевченко і Франко – це справді ті два могутні крила, які винесли українське слово, українську культуру на простори світові».

Бажав для скованих волі, бажав для нещасних долі і рівної правди для всіх...

Думки авторів, крім Олеся Гончара, взяті з книги «Спогади про Івана Франка». На жаль, і сьогодні недобрі люди стараються паплюжити ім'я Генія України Івана Франка.

Добірку підготував ***Богдан СУШЕВСЬКИЙ,*** *просвітянин*

ПІСЛЯ ВИБОРІВ ПРОЇЗД ПОДОРОЖЧАЄ

Два дні тривав в Івано-Франківську страйк автобусних перевізників. Вимоги перевізників щодо підвищення тарифу до трьох гривень і зменшення часу необмеженого перевезення пільговиків задоволені не були. Як повідомила для «Бліц-Інфо» заступниця Асоціації перевізників Івано-Франківська Ольга Косів, вони змушені були вийти на роботу, адже міська влада заявила, що з усіма страйкарями однозначно розірвуть договір і оголосять новий конкурс. Та й час для страйку невдалий: війна, вибори... Мовляв, усі питання вирішаться після виборів.

На цю ситуацію зреаґувала депутатська фракція ВО «Свобода» в міській раді. «Ми розуміємо та усвідомлюємо потребу зміни умов договору в зв'язку з підвищенням цін на пальне, подорожчанням запчастин і технічного обслуговування транспортних засобів. Але... підвищення цін за проїзд має супроводжуватися кардинальною зміною якості надання послуг», – йдеться у зверненні депутатської фракції ВО «Свобода».

МАЙЖЕ СЕРЙОЗНО

ВИБОРЧІ ПРИСТРАСТІ

До хрипоти й судоми воюють між собою кандидати, плакати, плакатики, листівки й горлянки. Письменники не дивуються, чому не друкують їхні твори: немає паперу.

Сільські ґазди досадують: нам би років з п'ять тому такі вибори, коли в склепах і «Прими» не було, коли самим доводилося тютюн вирощувати, ото було б на самокрутки добротного паперу.

Роздають гречку, макарони, пральний порошок, туалетний папір. Все логічно: спочатку слід наїстися, аби далі вже обіпратися й туалетним рушничком скористатися.

– Це ви за мої гроші мені даруєте? – намагається сумно жартувати мій приятель Василь.

– Тітко, беріть кулька! Ну беріть, це не за гроші! – благають дві красуні... – І голосуйте осьо за цей номер, що на пакеті!

– Та хай за нього лихо й недоля голосують!

На площі роздає обіцянки черговий кандидат. Він усе зробить для рідного краю. Якщо навіть столиці не стане, наш край буде з газом і процвітати, як земна філія раю. Буде все! Всім!

Через дорогу з тепломережі – гейзер заввишки більше двох метрів, ось уже другий день. Ллється, вода ллється. Але це нікого не стосується. Війна компроматів: отой чотири жінки мав! Оцей більше за мене накрав, але зі мною не поділився.

– Панове! Тільки я, Славко-запроданець, покажу вам дорогу до світлого майбутнього!

– Не слухайте! Він не має що повісти. Лише я, успішний підприємець Матвій Сало, зроблю так, що вареники в сметані самі будуть плигати до рота.

– Голосуйте за мене, я козак з діда-прадіда. Слава щирим патріотам галушок і сала! Ще не вмерла Україна, я ще на волі.

– Я за Україну останні шкарпетки віддам!

– А я від партії шанувальників жінок. Половина депутатів і президент – будуть з прекрасної статі.

– Світле майбутнє важиться й роздається, немов халва. Його вистачить на всіх. На кожного жителя України по кілька світлих майбутніх...

Якби то вигадати такий прилад, щоб солодкі слова і на дисплей щось приблизно таке:

– Я більше продав України!

– Ні, я таки більше!..

Ось у куточку стоїть бідолаха та й ридає.

– Ти чого?

– Бо вони вже по два терміни відсиділи, а я ще – жодного... Нічого, ось мене оберуть – я всю Україну продам!

Та відкиньмо «сюр»... Вертаймося до реалізму. Незалежна преса і телебачення стають все незалежнішими від здорового глузду. Обіцянки – дедалі щедріші. Отже, завтра вибори.

– Я зв'яжу Тернопіль і Станиславів залізницею.

– Я прокладу автобан зі Львова до Буковелю.

– А я всіх москалів прожену в путінську Росію!

– А я, я...

– Вибор-р-ри!

Слава Богу закінчилися...

Стихли мікрофони, довірені особи не хапають вас за рукав на вулиці. І тільки двірники підмітають прокламації обіцянок... А ми мовчки чухаєм чуби: що то буде?..

Підготував ***Михайло РУДКОВСЬКИЙ***

ПОСТАТІ

ТВОРЧИЙ ПОДВИГ ВАСИЛЯ НІНЬОВСЬКОГО

У травні 2002 р. церковний дзвін сумно сповістив: у далекій Канаді зупинилось серце славетного вчителя, літературознавця, історика, фольклориста, етнографа, талановитого художника, публіциста, ревного аматора драматичного й ігрового мистецтва, невтомного громадсько-політичного діяча, доктора філософії, справжнього патріота-українця Василя Ніньовського.

Понад десять років був прикутий до ліжка. Події 90-их років у наших краях, проголошення незалежності України, землі, яка дала йому життя, котру безмежно любив і де про нього майже нічого не знали, надихали його на творчий подвиг, додавали сил та енергії.

Василь Іванович Ніньовський народився 9 лютого 1914 р. в селі Жукотин Коломийського повіту Станіславського воєводства (тепер – Коломийський район) в не дуже заможній сім'ї хліборобів Івана та Анни, у яких було семеро дітей. Навчався в початковій школі в рідному селі. Взірцем для малого школярика був його перший учитель, директор школи, палкий патріот України Матківський.

1926–1930 роки – навчання в Коломиї, в центрі на той час громадсько-політичного і культурно-освітнього життя краю. Тут же вступає до «Пласту» – організації, яка дала юнакові перші уроки національного визнання й політичного гарту.

Суботнього дня 1929 р. прикра подія закарбувалася у пам'яті юного Ніньовського і пластунів, коли під час занять майданчик оточила польська поліція й заарештувала улюблених вихователів Степана Маціборка та Петра Китика.

На святкові дні, канікули приїжджав до рідного села, створив «Пласт», учив юнаків бути дисциплінованими, пильними і зразковими, пригадував їм твердий наказ: «Зберігай секрети перед ворогом-окупантом! Тримай язик за зубами!» Вів жваві розмови на тему рідної історії, культури, краєзнавства, скеровував щоденну розмовну мову ровесників на літературну і т. ін.

У 1930–1935 рр. В. Ніньовський навчався в інституті міста Заліщики на Тернопіллі.

1935 р., здобувши учительський диплом, як фахівець подав прохання на посаду до Міністерства освіти Польщі. Згодом його викликали на співбесіду в окружний шкільний лекторат. Однак надія провалилась через його віросповідання і національність. Того ж року як дипломований учитель повертається у рідний Жукотин. Маючи вищу педагогічну освіту, непересічні організаторські й артистичні здібності, приємний голос, розгортає тут культурно-освітню та громадсько-політичну діяльність. Організовує школу. Молодий педагог укладає курс для навчання неписьменних та малограмотних, створює хор, співає в ньому й виконує сольні номери. В. Ніньовський засновує драматичний гурток при читальні «Просвіти», де здійснює цікаві постановки п'єс класиків української літератури та сучасних авторів, однієї оперети, грає в них головні й найскладніші ролі, самотужки виготовляє декорації до вистав. По-новому комплектує бібліотеку, на полицях якої замість примітивного москвофільства з'являються книги з історії України, цікаві видання художньої й науково-популярної літератури. Щоб протистояти колонізаційній політиці окупаційної влади, тісно співпрацює з товариством «Рідна школа», засновує його філію в Жукотині.

Він – активний організатор й учасник численних національних святкувань, фестивалів, спортивних змагань як у Жукотині, так і сусідніх селах – Коршеві, Лісках, Михалкові, Богородичині, Казанові, Хлібичині. Його постійними «ворогами» стали й були до останнього подиху бездіяльність, кволість, відсталість, байдужість. Щоб не дати плодитись цим бур'янам, зініціював створення каси ощадності, сам навчав касирів. Він підтримував і ширив клич «Свій до свого по своє!» Сприяв створенню в селі осередку товариства «Сільський господар», був вихователем гуртків хліборобської молоді й готував здатних до цієї праці жукотинців. Організував у Жукотині осередок Союзу українок та куховарський курс.

Попри бурхливу діяльність він устигає ще й закінчити чотири семестри в Українському технолого-економічному інституті в Подебрадах (Чехословаччина) й цілий рік відвідувати художню школу Я. Лукавецького в Коломиї.

З приходом радянської влади В. Ніньовського призначили директором Коршівської школи. Однак попередня діяльність, педагогічні методи, його спосіб мислення аж ніяк не вписувалися в систему національного не лише за формою, але й соціалістичного за змістом виховання.

Як наслідок, 20 серпня 1940 р. його заарештовують і запроторюють до Станіславської в'язниці. Окрім нього, посадили ще брата Дмитра, понад 80 жителів Коршева, Жукотина, Лісок.

Упродовж дев'яти місяців пройшов усі кола пекла в камері № 133. Це тут, у надто вогкому карцері, читав нашкрябані на стіні передсмертні прокляття коломиянки Марії Грабовецької. Напередодні наступу фашистів червоні кати масово розстрілювали політв'язнів у Надвірнянському лісі. Під час чергового розстрілу брат Дмитро загинув, а пораненому Василеві чудом вночі вдалося вибратися з-під трупів.

За німецької окупації працював у Коломийському окружному союзі кооперативу, мистецькій школі В. Дядинюка й М. Дмитренка, аж поки інший наїзник, німецький, не запроторив нашого трударя до концтаборів Штросґофу, Еґердорфу, де потім умовляли його піти добровольцем у німецьку армію або українську Дивізію, але він відмовився, після чого фашисти відправили його до карального табору у Фаррльберґу.

У травні 1945 р. німці капітулювали, доктор Ніньовський опинився у французькій окупаційній зоні. Повернутися в Україну не міг: з пам'яті не стирався кривавий слід енкаведистської катівні.

Спочатку жив в Австрії. Тут учителював у школі табору для переміщених осіб у Гогенемсі, одночасно навчався на факультеті політичної економії Інсбрукського університету та школі графічного мистецтва у Фельдкірху.

Будучи активним організатором культурно-громадського життя в рідному селі й на Коломийщині, В. Ніньовський не покидає улюбленої справи в еміґрації. Він був головою української громади в австрійському місті Гогенемсі. Організовує тут церковне життя й засновує церковний хор. Як педагог за покликанням відкриває українську початкову школу, працює з дітьми, готує успішно дитячі виступи з нагоди національних свят. Створює відомий хор «Ватра», у якому нараховувалось близько ста учасників. Виступає як соліст і хорист в Австрії, Німеччині, Швейцарії, Італії перед головним командуванням французьких, англійських й американських окупаційних військ. У місті Гогенемсі створив українську футбольну команду.

1948 р. Василь Ніньовський виїхав до Канади, де кілька років працював на тяжких роботах. А вечорами готувався до університетських студій, вивчав систему канадської науки, одержав посаду вчителя математики. Упродовж 1959–1963 років працює вчителем графіки в коледжі Едмонтона. 1970 р. переходить на роботу викладача української мови в Саскачеванський університет, а після закінчення навчання на філологічному факультеті Оттавського університету отримує ще один диплом доктора славістичних наук. З 1970 р. викладав у Саскачеванському та Манітобському університетах, займався науковою і видавничою діяльністю, брав участь у художніх виставках, театральних виставах, концертах. Уклав перший в історії національного мовознавства «Український зворотний словник» на 60 000 слів та «Українсько-англійський, англо-український словник» (20 000 слів). Першу згадану лексикографічну працю видав 1969 р. Український технічний інститут накладом книгарні Б. Мельничука в Едмонтоні. Словник тричі перевидавався в діаспорі, 1993 р. – в Києві. Книги одержали високу оцінку науковців.

Пізніше Ніньовський зробив вельми цікаві фольклорно-етнографічні дослідження «Поетичні образи та міфологічні сліди в колядках і щедрівках Гуцульщини», «Рими та строфіка гуцульських колядок і щедрівок», «Коломия – столичне місто Покуття», «Антоничів таємний перстень і число 3». Його перу належать публікації «Міжнародний воєнний трибунал про Україну», «Диявольська конституція СРСР очима чужинців», «Галичина, Буковина і Трансністрія на суді», «Так кувалось ярмо Карпатської України», де показав себе глибоким знавцем тих тем, про які писав, зокрема і про творчість Івана Франка.

Про Станіславську тюрму і жахливі злочини, які чинили московські енкаведисти над українськими патріотами, розповів у книзі «З ленінського пекла», останній праці, виданій за життя автора. Це правдива розповідь про особисто пережите ним, про страшні криваві злочини московських окупантів, про жахливі останні дні життя тих, кого знищили чекісти, хто нині спочиває у Дем'яновому лазі.

Пробував себе у прозі. Вона глибоко патріотична, пройнята любов'ю до рідної України та її славного народу, оповідання, надруковані в альманасі «Сяйво», показали велике творче обдарування літератора.

Сприяв В. Ніньовський запровадженню в українській школі ста навчальних програм. В Едмонтоні був співредактором трьох посібників для українських початкових шкіл.

У Канаді захоплюється графікою, нахил до неї проявив ще змалку, організував чотири виставки. Непересічною подією була персональна виставка його графічних робіт (1980) «Українські дерев'яні церкви в мініатюрі» і «Минувшина прерій в мініатюрі». У доробку майстра – портрети, пейзажі, етнографічні замальовки. Він – талановитий майстер карикатури, зокрема політичної. Серію лаконічних сатиричних малюнків надрукував у гумористичному журналі «Лис Микита». У них – гостра критика колоніальної політики «імперії зла», вождів СССР, лицемірної, циничної, підступної й жорсткої репресивної компартійної машини – КҐБ.

У Канаді обдарованого жукотинця обирають культосвітнім референтом Українського національного об'єднання. Тут він організовує суботню українську школу й курси українознавства.

З його приходом відновлюється драмгурток, завдяки йому на сцені з'являється чимало творів українських авторів, серед них і дві оперети. Великий аншлаг зібрала драма-феєрія Лесі Українки «Лісова пісня». Як завжди, найважчі головні ролі виконує Василь Ніньовський. В Альбертському університеті проводив тижні Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки.

Свого становища доктор Ніньовський досягнув у демократичному суспільстві завдяки вродженому талантові, надзвичайній працьовитості, великому життєвому досвіду. Не з власної волі опинився так далеко від Батьківщини. Не покидала вимушеного еміґранта мрія про дорогий йому Жукотин, прагнув зустрітися зі своїми рідними, приятелями, знайомими, переступити рідний батьківський поріг. Однак збутись цьому в радянський час було неможливо. Коли настала воля, тяжка недуга не дозволила повернутись на рідну землю. І довелося знайти вічний спокій на канадській землі.

Та все ж тішить, що торують дорогу в Україну книги, картини, пейзажі Василя Ніньовського. Він присутній у рідному селі, школі своїми меценатськими діями, листами, своїм палким непідробним патріотизмом, вірою в краще майбутнє України, надзвичайною працьовитістю, великою жагою знань. А вдячні жукотинські вчителі й учні відкрили в школі куток знаного в діаспорі, а тепер вже на Батьківщині свого краянина.

Микола БОЙЧУК,
с. Жукотин Коломийського району

ПОПЕРЕДНИКИ

З ІСТОРІЇ ГУЦУЛЬСЬКОЇ СОТНІ

(Закінчення. Поч. у № 20)

Гуцульський курінь Голинського у складі корпусу УСС на чолі з полковником Є. Коновальцем бере участь у бойових діях січових стрільців на теренах України для захисту Української Народної Республіки (УНР). Під командуванням генерала М. Тарнавського Г. Голинський як командир Гуцульського пробійного куреня взяв участь у поході УГА на Київ, де сталевий шолом урятував йому життя від дотичного удару осколка снаряда. Під Одесою сотник захворів на тиф і перебував деякий час на лікуванні у стрілецькій лічниці. Ось як описує у своїх спогадах лікар Ярослав Солтикевич той час, коли захворювання на тиф косило виснажену боями армію УГА і скрутне становище медиків: «Лічниця була в агонії. Завошивлення страшне, стоси брудної білизни лежали в одній залі й не було кому прати її, не було ні мила, ні соди. В залах страхітливий холод і ми накривали хворих не раз трьома коцами. Смерть висіла над усіма нами… не було ні харчів, ні ліків. Щодня мали ми два-три трупи і не було кому не тільки поховати, але винести їх із лічниці».

Однак і в таких умовах Голинському вдалося вижити. Далі доля веде сотника Голинського такими лабіринтами, з яких вибратися, здавалось би, не до снаги. Тільки любов до життя і прагнення бути корисним для свого народу дає йому сили йти далі. Навіть з російського полону він разом із С. Тимківим та П. Золотим утікає до Чехословаччини. Навесні 1920 року до Праги приїжджає Є. Коновалець, який у серпні створює УВО, і Григорій Голинський стає одним із перших її членів. На Великдень 1925 року він повертається до рідного дому. Очевидно, що Г. Голинський повернувся додому з завданням створення мережі УВО на Гуцульщині. Усвідомивши, що польська влада не дасть йому працювати на жодному підприємстві Галичини, до того ж перешкодою була й греко-католицька віра, а переписатися на римо-католика Григорій Голинський не хотів, батько, подбав про життєве забезпечення наймолодшого сина, відписавши йому великі сінокоси й сімдесят гектарів лісу. А в 1925 році Григорій Голинський придбав будинок у мальовничій місцевості села Микуличин – Джемидівській Поляниці, який зберігся до сьогодні.

У той час політично страхітливим стає для українців громадське життя під Польщею. З метою полонізації галицьких українців польські шовіністи провели «пацифікацію» (втихомирення) – каральну акцію проти українського населення, яке домагалося, щоб польська влада виконала взяте на себе у 1920 році міжнародне зобов'язання – надати українцям Галичини політичну автономію, створити український університет у Львові та українські школи в містах і селах, не переслідувати національні прагнення семимільйонного українського населення Галичини. Керував «пацифікацією» міністр внутрішніх справ Польщі генерал Б. Пєрацький. ОУН винесла цьому катові українського народу смертний вирок. Польська поліція встановила нагляд і кілька разів арештовувала Г. Голинського. За твердженнями І. Белейовича, навесні 1934 року, готуючи замах на Б. Пєрацького, провідував Голинського Степан Бандера. Тоді ж у Микуличині лідер ОУН провідав і свою знайому – Іванку Бурачинську, якій подарував своє фото. Відразу після вбивства Б. Пєрацького, Григорія Голинського два тижні тримали під арештом, однак, не маючи істотних доказів, його відпустили.

В будинку Голинського таємно друкувалась підпільна література, необхідна для підготовки кадрів ОУН. Характерною тогочасною оунівською листівкою булла листівка із текстом десяти заповідей українського націоналіста, у першому пункті якої зазначалося: «Здобудеш Українську Державу, або загинеш у боротьбі за неї». У березні 1939 року Г. Голинський брав участь у Карпатській Січі й після поразки у боротьбі за Карпатську Україну йому таки вдалося повернутися додому. Влітку того ж року він відпочивав разом із дружиною Ольгою (з якою одружився ще 1933 року, яка все своє життя пропрацювала у Делятинській школі й померла 1972 року) та малолітньою донькою Любою на курорті Черче на віллі письменника Б. Лепкого «Богданівка», де неодноразово бував і в попередні роки. Сюди збиралась уся українська еліта (переважно галичани) того часу. Бойовий побратим Г. Голинського Лев Лепкий у «Спогадах про брата» так описує цей час: «До Черча їздили лікуватись інтеліґенти і селяни з найдальших сторін, навіть з Америки. Напр., майже щороку бували тут редактор американської «Свободи» д-р Лука Мишуга, голова «Українського Народного Союзу» Дмитро Галичин та інші. Не бракувало в тому живці й нашої верхівки, що її очолював сеньйор політиків Кость Левицький… У Черчі бувало багато наших «богемістів» та взагалі різних артистів: музик, акторів і митців». Серед перелічених артистів були також композитор, колишній старшина УГА, товариш буремних років Голинського, Нестор Нижанківський і поет Євген Маланюк (псевдо – Військовий, Херсонець), старшина армії УНР.

Із приходом радянської влади на терени західноукраїнських земель сотник Г. Голинський із 1939 й до арешту у березні 1941 року працював завідувачем Микуличинського лісопункту, а у вільний від роботи час проводив військові вишколи членів ОУН. Однак невдовзі про минуле стрільця дізналися органи НКВД, його звільнили з роботи, а 18 березня 1941 року заарештували. Більше додому він не повернувся. Із Делятина його відправили до Станіславської тюрми. Від своєї мами тоді шестирічна донька Люба – Любов Голинська-Негрич – чула, що в тюрмі тато отримав лише одну передачу від рідних, другу, принесену 1 травня того ж 1941 року, вже повернули. Очевидно, Григорія Голинського вже не було серед живих.

Рідні Г. Голинського нічого не знали про його подальшу долю і тільки протокол його обшуку, знайдений поряд зі скелетованими останками під час розкопок у вересні-жовтні 1989 року в урочищі Дем'янів Лаз, що на околиці Івано-Франківська, дозволив ідентифікувати його. В лавах УПА воювали його зять Микола Негрич і племінник Мирослав Симчич. Історію Гуцульської сотні продовжують писати українські патріоти XXI століття. Хочеться вірити, що це будуть її останні криваві сторінки.

Вічна пам'ять Героям, полеглим за волю і незалежність України!

Михайло ФРЕЇК,
завідувач МК «Дем'янів Лаз»

ПІЗНАННЯ НЕВИДИМОГО

СПОВІДЬ ДУШІ ЯРЕМИ ГОЯНА

«З видимого пізнавай невидиме», – потверджує Григорій Сковорода. Шевченкове 200-ліття яскраво засвідчило правдивість цієї філософської думки.

Повсякчас ми спрагло припадаємо до творчих джерел нашого Пророка і щоразу вони висвічують нам все нові й нові барви недопізнаного і недоосмисленого. У цьому – геніальність і вічність Шевченкового слова. І кожен митець по-своєму пізнає цю поетову мудрість.

У цьому ще раз можна було переконатися, перебуваючи нещодавно на презентації неординарної книги із серії «Шевченківські лауреати – вихідці з Прикарпаття», зокрема з нашої Снятинщини.

Презентація відбулася в літературно-мистецькій вітальні обласної універсальної бібліотеки імені Івана Франка.

Автор книги-монографії під назвою «Сповідь душі. Ярема Гоян в ограненні часу» – письменник, учений, педагог, доктор філологічних наук, академік АН Вищої школи України Володимир Качкан. Це перше видання із задуманої серії відомого літературознавця-дослідника.

Відкриваючи своєю працею нову і таку важливу для національної освіти видавничу серію, учений запропонував читачам разом простежити етапи творчої біографії присутнього на презентації нашого краянина, відомого публіциста, прозаїка, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, літературних премій імені Олени Пчілки, Івана Огієнка, Марка Черемшини, заслуженого діяча мистецтв України Яреми Гояна.

Особливість і унікальність художньо-дослідницької роботи письменника і вченого В. Качкана – її новизна. Вперше розглянуті спільно творчість двох Шевченківських лауреатів із одного роду Стефаникового Покуття: академіка Василя Касіяна, першого художника України, вшанованого освітленою іменням Тараса відзнакою нації, і його племінника, сина рідної сестри Олени, письменника-просвітянина, члена Центрального правління ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка Яреми Гояна.

Своєрідна побудова видання, його національний дух, стилістика літературно-мистецького викладу розкривають, як засвідчує «Літературна Україна», художню майстерність видного митця XX століття Василя Касіяна і майстра слова Яреми Гояна в глибокому дослідженні книжок «Воскреснемо!», «Пророк», «Автопортрет», «Присвята», «Провісники», «Титани нації», «Маестро», «Світло з неба», «Таємниця Лесикової скрипки», «Воскресни, мамо!», «Доля Тарасового «Букваря».

Книга ілюстрована творами лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, народного художника України Василя Касіяна.

Найважливіше, що все це автор робить через призму Шевченкової весни і пророцтва. Невидима золота ниточка поєднує творчість Василя Касіяна і Яреми Гояна з талановитим Шевченковим словом, його думою, протестним поривом, який нині особливо на часі – у дні нечуваної аґресії до України кремлівських окупантів.

Шевченкова зоря повсякчас висвічувала всю літературно-пісенну програму книжної презентації, яка була запропонована її учасникам.

Бібліотечна літературно-мистецька вітальня зібрала численний творчий бомонд Івано-Франківська – письменників, художників, представників освіти, культури, медицини, журналістського кола, органів влади.

І лунали слова пошанування до творчих надбань наших відомих прикарпатців ведучої святкового дійства, доктора мистецтвознавства Ганни Карась, заступника голови міської ради Михайла Вереса, голови обласної організації Спілки художників України Миколи Якимечка, начальника управління культури Володимира Федорака, земляків Яреми Гояна – письменника і журналіста Дмитра Захарука та поета й художника Мирослава Аронця. З особливою приємністю вслухалися присутні й столичний гість у вітальне слово снятинчан – управлінця Ярослава Романюка і просвітян краю Володимира Карого й автора цих рядків. Були вручені квіти Яремі Гояну від земляків, а Володимиру Качкану – Почесні грамоти від Снятинської районної ради і райдержадміністрації та районної «Просвіти» (з бібліотечкою покутських видань).

Схвилювали автора книги «Сповідь душі», професора медуніверситету вдячне слово і вручені його вихованкою, студенткою вишу, уродженкою Заболотова, що на Снятинщині, Мирославою Симовонюк квіти.

Кілька разів долучав своє благодатне слово до святошної бесіди під час презентації письменник-покутянин Ярема Гоян.

І впліталися у щедре дійство то пісенні мелодії на Шевченкові поетичні рядки народного артиста України Володимира Піруса, то ліричні мотиви у виконанні чоловічого та жіночого квартетів із Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Духовна енергія Слова у сяйві імені Тараса Шевченка хвилювала й торжествувала. Із видимого Кобзаревого творчого пророцтва пізнавалося невидиме, але вічне.

Мирослав ПОПАДЮК,
голова Снятинського райоб'єднання ВУТ «Просвіта», лауреат премії імені Марійки Підгірянки

НАШОГО ЦВІТУ...

ПРО УКРАЇНУ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ

Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка пропонує ознайомитися з унікальною книжкою з краєзнавчого відділу – Петра Часта «Вільне слово американської України. До 120-річчя «Свободи», україномовного видання Українського народного союзу, всегромадської газети українців США (1893–2013)» (Нью-Йорк, Ужгород: 2012. – 816 с. з іл.). Спонсором цього хронологічного видання, яке вийшло тисячним накладом, є Федеральна кредитова кооператива «Самопоміч» у Нью-Йорку.

Книжка окреслює найважливіші віхи виходу часопису за 120 років, який у 1921–1998 рр. був єдиним щоденним україномовним виданням поза Україною, котре було чимось більшим, ніж просто друкованим органом Українського народного союзу. «Свобода» фактично цементувала український світ у США і зберегла американську Україну такою, якою її сьогодні впізнають за збереженими мовою, вірою, народними традиціями, за неповторним українським менталітетом. Усі українські суспільні рухи, політичні й релігійні угруповання, акції та практичні справи починалися від слова, проголошеного саме в цій газеті. Особливістю газети було не просто інформування про події, що відбулися, а практичне орієнтування її читачів на розв'язання насущних проблем. Редакція часопису заснувала Український народний союз, масову організацію, яка займається доброчинством, зокрема видавничою діяльністю, підтримкою студентів-українців.

Не переповісти всіх історій, зібраних у цій книжці зі сторінок часопису, про перших українських міґрантів на Американський континент. Тому її таки варто прочитати.

Л. Т.

ІМЕНОСЛОВ

ТАЄМНИЦІ ІМЕНІ

АНТІН

Ім'я Антін – одне з тих наймень, котрі дуже давно й досить швидко поширилися по всій Європі. Порівняно довго побутує воно і в Україні.

Декотрі лінґвісти, наприклад, російські, слідом за Левом Успенським, вважають, що це найменння не можна «розшифрувати». Однак є думка (і не без підстав), що ім'я Антін – родич грецького слова антос, котре по-українському перекладається як квітка. Отож Антін (Антонін, Антонел, Антонас) означає квітучий.

Схоже найменння знає і наше жіноцтво: Антоніна, Антоніда (пестливі форми: Антося, Тося, Тоня).

Від імені Антін (в українців за законом закритого складу в основному так пишеться й вимовляється це ім'я) утворено безліч прізвищ: Антонів, Антоненко, Антончук, Антосюк, Антощук, Антонко, Антонюк, Антонюченко.

До «родини» імені належить і слово макінтош. Ця назва легкого верхнього одягу утворилася від найменння фірми «Макінтош», що в буквальному українському перекладі можна було б передати, як син Інтоша (Антона) чи й просто Антоненко.

ЯРИНА

Українці колись досить рідко називали своїх красунь Яринами. Віднедавна ж це найменння стало чи не найпоширенішим. Однак «мода» на нього вже минає.

Ім'я це залетіло до нас із неблизького Балканського півострова через Візантію. У перекладі з грецької воно означає «мир».

Найкращою українською формою цього імені, зафіксованою і в творах Тараса Шевченка, є форма Ярина. В інших народів (а інколи і в нас) це ім'я звучить по-різному: Ірина, Орина, Орися, Ірена тощо.

Носять його й чоловіки (Ірeніуш, наприклад, зустрічається досить часто в Польщі).

Ім'я, між іншим, належить до тих жіночих наймень, котрі не раз перетворювалися в прізвища. Якщо батько дитини не був відомий, то її, ту дитину, інколи називали по матері: Яринчук, Яриненко, Яринченків, Оринин, Ориниьчук, Орисенко.

Просвітяни Калущини висловлюють щире співчуття голові осередку «Просвіти» Верхнянської ЗОШ I–III ступенів Марії Олексіївні Кузик з приводу непоправної втрати –

смерті її чоловіка Володимира.

Нехай милосердний Господь упокоїть його душу в місці світлому, квітучому, спокійному, де всі святі й праведні спочивають.

Від просвітян голова Калуського РМО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Ігор КОТИК

ДУХОВНЕ

О ПЕРШЕЄ МОЄ ПРИЧАСТЯ!

Традиційно в селі Старий Лисець Тисменицького району учні школи, підготовлені катехитами, батьками і священиком, ідуть в суботу до церкви сповідатися, а в неділю – приймають своє Перше Причастя. Це відповідальне й величне свято для дітей, всієї родини і всіх односельців, адже сім'я, село – це першооснови держави, де формуються особистості, для яких характерні відкритість, взаємоповага, взаємопідтримка, повага до родинних коренів, потяг до духовності.

Цьогоріч 11 травня в святу неділеньку і в День Матері все село – мов писаночка, а з кожної хати, мов біленькі голуб'ята, випурхували діточки, а за ними поважно йшли родичі й вервечкою щасливо до собору Святої Богородиці, де їх привітно й ласкаво зустрічав отець Микола Варцаб'юк, прямували прихожани.

Сьогоднішній день запам'ятається учням 3-А класу на все життя, адже сьогодні – їхнє Перше Причастя, вони до нього готувались змалечку, а ще – ходили на уроки катехизму, які давала вчитель Катерина Василівна Білінська, мали розмови з психологом Світланою Василівною Волосянко, багато розпитували в батьків, бабусь, прабабусь і своїх хресних батьків.

І ось – хвилююча мить: своїх похресників ведуть хресні, а з обох боків рідні щасливо всміхаються. Серед цих діточок і юна, але відома співачка Марічка Макогон, яка хвилюється більше за всіх, адже до неї приїхала бабуся з Італії, гості з Івано-Франківська, а ще вона буде співати свою нову пісню «Моє Перше Причастя», яку з нею вивчила вчителька Івано-Фоанківської першої музичної школи Олена Василівна Кісільова, і котра бачить у дівчинки великі здібності як до вокалу, так і до музики.

Причастились діти, і отець Микола запросив нашу артистку Марічку Макогон, яка щирим серденьком, вдумливо і професійно а-капела заспівала так, що кожен вловлював слово, звук та інтонацію і милувався цією талановитою дитиною. Западали в душу і в кожне серце слова молитви: «За весь наш рід, за всю родину, за рідну неньку – нашу Україну, за всіх живих і тих, хто згинув. Хто оступився, а Бог їх не покинув».

Закінчилась пісня, а всі, затамувавши подих, мовчали й подумки просили Бога, щоб допомагав усім дітям у здійсненні їхніх мрій. На закінчення свята двадцять п'ятеро дітей випустили в небо двадцять п'ять кульок, у які вклали аркуш зі своїм бажанням, надіючись, що Господь допоможе їм здійснитися.

Любов ЗОРІНА

КНИЖНИК

«СПОГАДИ. ПОЕЗІЇ» ВАСИЛЯ ЛІСОВОГО

Ця книга – не просто літопис життя автора. Написана філософом, шістдесятником, дисидентом і політв'язнем совєтських концтаборів, вона є результатом його особливого підходу до пам'яті про події минулого як важливого джерела майбутніх осмислень, стрижня, на який нанизується наше існування, адже самореалізація особистості неможлива без цього містка між минулим і майбутнім – неодмінної умови знання і мислення.

Рівні, стримані інтонації розповіді не завадять читачеві відчути емоційно-поетичну напругу сприйняття подій, яка поєднується в автора зі строго раціоналістичною їх оцінкою і суто науковою вимогливістю до себе. Саме ця безкомпромісна вимогливість змусила його йти шляхом єдності думки й діла, що за тодішніх реалій цілком логічно привело його до конфлікту з владою.

Цінними для сучасного читача є міркування Василя Лісового (1937–2012) щодо багатьох аспектів політики, культури, філософії, релігії, масової ментальності тощо. Поезії автора є найгострішим виявом духу свободи за умов згубної задухи радянської дійсності.

Т. Д.

ЩО СТВОРИВ – ЗАЛИШИВ УКРАЇНІ

Відійшов у вічність на 66-му році життя ректор Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького, доктор юридичних наук, професор, академік, доктор права, доктор філософії, доктор канонічного права, Відмінник освіти України, адвокат, Митрофорний протопресвітер отець ІВАН ЛУЦЬКИЙ.

Іван Михайлович Луцький народився 1949 р. на Івано-Франківщині. Закінчивши в 1975 р. Ленінградську духовну академію, працюючи на духовній ниві, він прагнув здобути світську освіту, і в 1996 р. закінчує Український вільний університет у Мюнхені, здобувши свій перший вчений титул доктора філософії. Згодом було успішне закінчення Харківської національної академії імені Ярослава Мудрого та Міжнародного науково-технічного університету в Києві. Обравши право як сферу наукових інтересів, І. М. Луцький в 2005 р. захистив кандидатську, а в 2011 р. – докторську дисертації за спеціальністю «філософія права».

І. М. Луцький був удостоєний багатьох нагород, академік семи Академій, в тому числі: Української академії наук, Академії оригінальних ідей, Академії наук національного прогресу, Академії архітектури та Міжнародної кадрової академії. 29 лютого 2009 р. І. М. Луцький обраний академіком Міжнародної академії наук педагогічної освіти.

У 1997 р. о. І. Луцький заснував приватну вищу школу, яка у 2007 р. отримала статус університету. Саме завдяки невтомній праці ректора, Івано-Франківський університет права імені Короля Данила Галицького динамічно розвивається, готуючи фахівців у галузі юриспруденції, економіки, архітектури і будівництва, філософії та ЗМІ.

Він працював для України, жертовно віддаючи всі свої сили вихованню свідомого покоління української молоді. Завжди відгукувався на просвітянські акції, всіляко сприяючи утвердженню українства.

Просвітяни краю щиро сумують з приводу непоправної втрати і висловлюють співчуття сім'ї та рідним.

Вічная пам'ять! Пухом українська земля.

Від просвітян краю голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ